ПЕТЪР КЛИСАРОВ
ЗА СОФИЙСКИ КМЕТ
2023

Как да се трансформира София,
за да стане подреден и красив град

ПЛАТФОРМА ЗА РАЗВИТИЕТО НА СОФИЯ

2023
година

Петър Клисаров, автор, 2023
П. П. Пряка демокрация
http://www.klissarov.eu

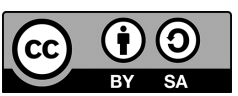

Тази книга е издадена под:
Creative Commons License 4.0 International
Peter Klissarov

ПЛАТФОРМА ЗА РАЗВИТИЕТО НА СОФИЯ

2023 година

Съдържание

Кратка биография на Петър Клисаров 5

Уводни думи 9

Принципи на управление 17

Хората, които живеят в града 19

Децата и всичко свързано с тях 25

Болните и тяхното лечение 29

Градоустройството 33

Сградите, в които софиянци живеят и работят 43

Начините, по които хората се придвижват 47

Чистотата и подредеността на обитаваното пространство 51

Развлечения и културни потребности 62

Заключение 65

Кратка биография на Петър Клисаров

председател на партия
„ПРЯКА ДЕМОКРАЦИЯ“

Роден в София през 1968 година.

Средно образование:

– до VIII кл. – 7-мо основно училище
– IX–XII кл. – 121 ЕСПУ „Лилия Карастоянова“ (сега „Георги Измирлиев“) с УПК „Шев и кройка“, София

1986 – 1988 – отбива редовната си военна служба

1990 – емигрира в Торонто, Канада

Висше и специализирано образование:

– “George Brawn college” Toronto – hospitality industry
– “Toronto school of Business” – бизнес мениджмънт
– СУ „Климент Охридски“ – философия и реторика

Бизнес дейности:

От 1996 редовно пътува до България по бизнес дела в областта на международната търговия.

От 2001 до 2005 – представител на канадската държавна корпорация AECL (Atomic Energy of Canada), основен участник в размразяването на АЕЦ „Белене“ с цел построяването на два реактора тип CANDU в България.

От 2003 – ексклузивен вносител на дрехи “Parasuco” с 2 бутика в България и 1 в Австрия.

От 2006 до 2011 – представител и генерален директор за България на AECOM (най-голямата международна инженерингова консултантска корпорация в света с над 45 000 служители), основен консултант при изготвянето на ключови за България проекти:

- 2007 – интермодален терминал „Подуяне“ – София
- 2008 – генерален транспортен план на България, пътища, ж.п., воден, въздушен
- 2010 – водоснабдяване на Пловдив от язовир „Въча“
- 2010 – проверка и корекция на апликационните форми в сектор „Околна среда“ за еврофондовете.

Политическа дейност:

2005 – идеолог и основател на политическа партия „Реформа“.

2014 – преобразуване на партия „Реформа“ в партия „Пряка демокрация“.

Публикации:

2012 – „Игрите на властта – да правиш бизнес в България“.

2013 – „Не се ЗАЗяпвай, сбъдни мечтите си“.

2013 – „Пряката демокрация – ключът за/на Реформа“ (съставител и съавтор).

2014 – „Огледало на протестите 2013 – 2014“.

2018 – „Творенията на един Петър“.

2019 – Платформа за евроизборите, двуезична на български и английски – „Как да се трансформира ЕС, за да не се разпадне“.

2019 – Платформа за кметските избори в София „Как да се трансформира София, за да стане подреден и красив град“.

2021 – Платформа на партия Пряка Демокрация „България такава каквато можем да я направим“.

2022 – Обновена двуезична на български и английски платформа на партия Пряка Демокрация.

2023 – Платформа на партия Пряка Демокрация за кметските избори в София „Как да се трансформира София за да стане подреден и красив град“.

Уводни думи

Кои сме ние?

Ние сме:

- специалисти в най-широк спектър – от икономиката до етнологията и от образованието до военното дело
- съмишленици, вярващи в предприетото дело
- убедени демократи и реформатори
- родолюбци
- хора, които искат да живеят заедно с децата и внуците си в просперираща и подредена страна
- личности, на които не липсва решителност и смелост да постигнем целта си

Защо искаме пряка демокрация

Като убедени демократи, ние смятаме, че демокрацията е идея в развитие и че представителната демокрация, която е господстваща система за държавно управление в света през II половина на XX в. и в началото на XXI в., вече показва осезаемо своите недостатъци и се превръща в пречка за общественото развитие. А основните ѝ недостатъци са два: не осигурява контрол върху избраниците във властта и не отразява волята на Суверена при вземането на ключови решения.

Затова ние искаме въвеждането на такава система, която преодолява тези слабости, и я намираме в модерния вариант на пряката демокрация. Събитията от по-

следните години показват, че хората все повече желаят да поемат съдбата си в свои ръце. Всъщност всички видове протести могат да се разглеждат и като стихийна проява на желанието за налагане на народния суверенитет. Всичко опира най-вече до изграждането на всеобщо убеждение, че **редовите граждани са в състояние да се наложат над кликите и котериите**, над всеобхватната власт на транснационалните корпорации и международния банков капитал, за да поемат собствената си съдба в собствените си ръце. На хората би трябвало да е ясно, че докато това не стане, никой не бива да храни никакви илюзии, че нещо у нас или другаде по света ще се промени!*

Тази усъвършенствана система за държавно управление изисква ключово взаимодействие между управляващи и управлявани. От управляващите се иска визионерство и стриктност при реализацията на взетите и одобрени от гражданите решения, а от гражданството се изисква интерес към предлаганите партийни платформи, верен електорален избор и подкрепа за управляващите при осъществяване на намеренията им, а когато е необходимо, и намеса за коригиране на вземаните от властта решения. За всичко това обаче е необходим подробно разработен и прецизен механизъм за държавно управление

На именно такова взаимодействие с гражданите на София разчитаме и когато им предлагаме да изберат на-

---

* За повече подробности вж. сайта на партия „Пряка демокрация“ – www.directdemocracy.bg.

шата платформа, и заявяваме готовност да го налагаме, ако бъдем избрани да управляваме.

За да функционира добре една система на управление, тя не трябва да е податлива на въздействие, увреждащо най-важните ѝ механизми. Най-добрата система е самопречистващата се система. А това може да стане само ако нейният ползвател е цялото гражданство с присъщите му общочовешки ценности и само ако то има възможност за пълноценна и най-важното – двупосочна (многопосочна) комуникация с всички фактори в обществото.

София от Освобождението до днес

София е много стар град и мястото му не е избрано случайно на основен път между Европа и Изтока, между Витоша и Стара планина с много зеленина, реки и минерални извори.

Макар да притежава славно антично минало, съвременна София започва своето развитие като голям и важен европейски град от Освобождението насам. Въпреки че Неофит Бозвели в своето „Краткое политическое землеописание за обучение на българското Младенчество“ от 1835 г. пише за София, че е „първенстващ град на България, разположен в широкопространно поле, в радостно местоположение, с множество древни останки, черкви и монастири в околностите, с една преизящна и прекрасна „Св. София“, която се вижда от 6 часа далеко и преизпълня с плач и жалост всяко сърдце“, картината след Освобождението е доста по-различна.

На снимките от 1878 и следващите години пред нас

се изправя една „Света София“, цялата олющена и разположена сред утъпкан и грозен неподравнен терен с разпръснати безформени камъни и напълно отсъстващо каквото и да е благоустройство край нея. Същото се отнася и за ротондата „Св. Георги“, хлътнала сред руини, без никакъв подход и околно пространство. На панорамните фотографии от онова време пък се вижда, че при избирането на София за столица на Княжество България на 3 април 1879 г. тя представлява унила гледка с едноетажни схлупени малки къщурки и криви сокаци, без никакво градоустройство, с възвишаващи се над морето от примитивни постройки няколко древни храма и джамии: ротондата „Св. Георги“, катедралата „Св. София“, Черната джамия (днес църквата „Свети Седмочисленици“) и Бююк джамия (днес Археологически музей на София), Баня Баши джамия срещу Централните хали. Към тях би могъл да бъде добавен и софийският конак. През 1879 г. градът наброява 11 694 жители, 2 училища, 10 хана, 120 дюкяна и 3306 къщи.

„Докато през 1878 г. територията на София е едва 3 кв. км, то в края на Първата световна война (1914 – 1918) вече е 8,5 кв. км, а през 1934 г. достига 42 кв. км.

На 22 декември 1879 г. е издаден указ на Александър Батенберг (1879 – 1887) с първия градоустройствен план, който очертава и регулира развитието на строителните граници на новата столица през следващите години. На 16 януари 1880 г. Общинският съвет утвърждава първия градоустройствен план на София, изработен от френския инженер Амадие. Очертана е централната част

на града – между днешните булеварди „Васил Левски“, „Патриарх Евтимий“, „Христо Ботев“ и „Сливница“*. Именно това са границите и на древната Сердика през епохата на Късната Античност, останки от която можем да видим в центъра на днешна София.

През първите няколко десетилетия след Освобождението и до II световна война в София са построени едни от най-известните сгради, които оформят уникалния вид на столицата – Народното събрание, Народният театър „Иван Вазов“, Централната минерална баня, Академията на науките, Софийският университет „Св. Климент Охридски“, храм-паметникът „Св. Александър Невски“ и др. Из града се движат нови трамваи. На снимките се виждат добре облечени дами и господа. Изобщо за много кратък период градът е придобил напълно европейски облик.

Така мислещите и добронамерени управници от началото на 80-те години на XIX в. до 40-те години на XX в. са превърнали затънтеното в периферията на Османската империя градче в модерен за епохата си град с необходимата инфраструктура, комуникации, зелени площи и съхранени старини, тоест имаме основата, върху която да градим днес.

С идването на болшевишката власт след края на II световна война в града, както и в цялата страна, настъпват радикални промени. Идва епохата на индустриализацията и ускорената урбанизация и населението от ок. 430

---

* https://www.dnes.bg/sofia/2014/04/03/sofiia-prez-1879-g-11-694-jiteli-2-uchilishta-i-120-diukiana.221211,image3#photo

хил. души бързо нараства до почти милион. Построяват се нови огромни жилищни квартали като „Младост“, „Дружба“, Люлин“ и др. Усвоява се грубото панелно строителство с цел изграждането на колкото се може повече жилища за прииждащото от селата население. Обликът на София извън центъра ѝ придобива промишлено-утилитарен сив, невзрачен и неестетичен вид с големи ъгловати очертания и с почти отсъстващо благоустройство, да не говорим за изящни форми, красиви гледки, вкус към детайла, естетическо разнообразие и т.н.

Същевременно с цел да увековечи присъствието си, в най-невралгичната част на историческия център са построени 3 сгради-мастодонти в сталинистки стил: 1. Сегашният „София Балкан палас“ с министерството на просветата и президентството; 2. Бившият Партиен дом, който трябва да стане сграда на Народното събрание; 3. ЦУМ с министерския съвет. Тези сгради с дълбоките си основи са ликвидирали напълно цялото археологическо богатство в най-важната част на историческа Сердика.

Нов удар по градоустройствения и архитектурен облик на София е нанесен след падането на прокомунистическия режим и идването на т.нар. демокрация. Настъпи царството на свободията и всепозволеността. Развихри се невиждана корупция по върховете на общинската власт. Започна хаотично застрояване на най-хубавите и привлекателни части на София, завършило с тоталното им и безвъзвратно презастрояване, бетониране и съсипване. Прелестни райони като Лозенец бяха превърнати в почти непроходими архитектурни джунгли. Хаотично и без предвиждане на транспортните нужди бяха

застроени огромните територии на Малинова долина и Манастирски ливади. Напоследък активно се застроява цялата планинска яка на изток от Симеоново, като застройката е стигнала до Бистрица на север, Герман на изток и Панчарево на югоизток.

Същевременно бе извършено и едно от най-големите престъпления срещу античното наследство с построяването на Линия 2 на софийското метро и по-специално отсечката от Лъвов мост до НДК. Извършена бе и огромна мистификация, защото строителството на метрото бе представено и като голяма загриженост за археологическото наследство, защото част от него, разположено успоредно на метролинията, бе разкопано, консервирано и експонирано. Но същевременно самата линия не бе прокарана достатъчно дълбоко, за да мине под културните пластове, а унищожи огромна част от тях.

Така София, вместо да възприеме модела на развитие на Рим и да разчисти територията на древна Сердика, която – както бе посочено – съвпада с рамките на първия градоустройствен план на София, да прави това постепенно и методично, изграждайки града и комуникациите му по възможност извън това каре, всъщност съсипа огромна част от историческото си наследство. Не бе осъществен наличният потенциал историческата част да бъде оформена, както е оформен античният Форум и околните му пространства в Рим. И сега продължават опитите за застрояване и съпътстващо на застрояването унищожаване на останките от Сердикийския амфитеатър, който – по свидетелствата на археолозите – е съпоставим по големина с Колизея в Рим.

Неслучайно сме съставили това предисловие. Нашето желание е да разкрием максимума от античното наследство, да изградим една София, така да се каже, на два етажа в центъра, да обединим минало, настояще и бъдеще. Много са факторите градът ни да се превърне в европейска архитектурна перла – и природни дадености, и историческо наследство, и климат, и растителност. И, разбира се, човешки потенциал. В рамките на тези намерения искаме да впишем и всички останали мерки, които предвиждаме, за да направим града ни хармоничен, красив, удобен, лесен за придвижване, здравословен, разнообразен, с високо развита образователна, културна и научна инфраструктура, истинско туристическо средище*.

* За изпуснатите възможности градът ни да работи като швейцарски часовник и да е един от най-модерните в Европа, можете да прочетете в книгата „Игрите на властта: да правиш бизнес в България“ на страница 246. Книгата е със свободен достъп на: www.klissarov.eu

Принципи на управление

I. Изграждане на пълноценно „електронно правителство“, при което гражданите да имат нищожно взаимодействие с чиновническия апарат, да получават почти всички необходими услуги и документи по електронен път без намесата на служители, а документооборотът да се осъществява по служебни канали.

II. Изграждане на институция (условно наречена „Софийска избирателна комисия“), управляваща многократната възможност за гласуване на гражданите както при избори, така и за решаването на най-различни въпроси **по електронен път**. Тази система трябва да се превърне в прототип на националната система за гласуване при въвеждане на пряката демокрация.

III. Прекратяване на партийните назначения на всички длъжности от заместник-кмет надолу по веригата, въвеждане на конкурсно начало за всички длъжности с ясни и публично обявени характеристики на длъжността и декларация за партийна необвързаност.

IV. Всички предлагани мащабни преобразования и проекти да се подлагат на обществени разисквания и да се гласуват по електронен път.

V. Всички предложения, за които са необходими законодателни промени в национален мащаб (напр. промени в Общия устройствен план на София, Закона за устройство и застрояване на СО, ЗУТ и др., да се подлагат на обществени разисквания, да се гласуват от гражданите на София, след което да се предлагат на националните изпълнителна и законодателна власт за осъществяване на съответните законодателни промени.

VI. Някои от нещата в тази платформа не могат да бъдат осъществени, дори да получим кметския пост и да имаме мнозинство в общинския съвет. Тъй като мащабът им е значителен, те изискват дълговременни стратегии, а понякога се касае за национални приоритети. Това обаче не означава, че не могат да бъдат поставени основите на подобни стратегии и проектите да се материализират поетапно, за което ще бъде необходима и нова политическа воля на следващите по-професионални и по-отговорни правителства.

Хората, които живеят в града

I. Средата сега

Както казахме по-горе, управлението на един град винаги трябва да бъде в полза на гражданите. И това се отнася до всички аспекти от живота им:

- и хаотичната застройка без никаква по-обща идея за облика на кварталите и градските артерии;
- и негодния Общ градоустройствен план на София, при който всеки може да си строи където и както си иска;
- и огромното презастрояване (пример – джунглата от сгради в прекрасния до неотдавна квартал „Лозенец“),
- и тротоарната плочка, която хлопа и при дъжд облива с кална струя минувача;
- и невъзможността да паркираш, ако тръгнеш нанякъде с колата си;
- и „червените вълни“ на светофарите, съпроводени със задръствания навсякъде;
- и паркираните по тротоарите коли;
- и свиващите се зелени зони;
- и неправилното застрояване, препятстващо въздушните потоци, пречистващи въздуха в града;
- и грозните гледки на очукани и порутени къщи и блокове;
- и безумно изглеждащите фасади със самоделни заградени балкони и саниране тип „пачуърк“;

- и съсипаното културно наследство от вековете в центъра на столицата,
- и опашките за места в детските градини,
- и т.н., и т.н.

Всичко това пряко засяга всеки гражданин.

Ние смятаме да работим така, че всички проблеми да започнат да намират своето решение, а и да планираме дейността си така, че да предвиждаме бъдещото развитие на града. Подобна задача е немислима без масовото участие на гражданите. А това означава да се изгради такава администрация, която да може да комуникира с тях, да обработва и обобщава проблематиката, да набелязва решения, които след обществено обсъждане да бъдат прилагани на практика.

II. Администрацията

А. Първата и първостепенна по значение задача е максимално бързото **въвеждане на електронна администрация** с няколко ключови задачи:

1. Административно обслужване на населението с цел 90% от административните услуги да бъдат извършвани онлайн;
2. Обратна връзка с гражданите, която да включва:
   - допитвания във връзка с вече взети или предстоящи решения на управата;
   - анкети,
   - предложения на гражданите;
   - пълна и подробна информация за всичко, което администрацията върши, и за услугите, кои-

то осигурява, за финансите, изпълнението на годишните програми, и т.н.;
- страница за оценка на работата на местната администрация, и т.н.;
- онлайн-рейтинг на общинските служители от всички категории (при рейтинг под 35% служителите биват подменяни, а изборните длъжности биват приканвани да си подадат оставките);
- страница за коментиране, похвали и оплаквания за работата на заведения, търговски обекти и хотели, включително и за отражението ѝ върху околната среда.

3. Идеи и проекти за развитието на града.

Б. Промяна в **работното време на администрацията**: необходимо е поне два дена в седмицата тя да работи от 12 до 20 ч., за да могат работещите да получат необходимите услуги след края на работния си ден. Един от тези дни ще бъде понеделник, а в петък работното време ще бъде от 8 до 12. По този начин общината дава пример за гъвкаво работно време, осигуряващо по-дълъг период на почивка, за да могат общинските служители да прекарват повече време със семейството си и да пътуват извън столицата.

В. Създаване на **общински сайт, райониран по полицейските управления**, отразяващ престъпленията в града с ежедневен бюлетин и даващ възможност за изпращане на сигнали от гражданите. Сайтът ще е с въз-

можност гражданите да качват видеоклипове с раздели за нарушения както на граждани, така и на общински служители и полицаи.

Г. Създаване на общински сайт, включващ всички общински видеокамери в града, чрез който всички граждани да имат достъп до камерите, както и да е ясно кой общински служител наблюдава камерите.

Частни охранителни камери ще се разрешават само на частни терени и сгради със задължението да бъдат насочени само за охрана на частните обекти, а не за наблюдение на улици, съседи и чужди имоти.

III. Търговията

„Пряка демокрация“ ще съдейства на дребния и средния търговски бизнес, ще освободи от редица такси малките квартални магазинчета при спазване на всички санитарни и противопожарни норми. Общината ще закупува партерни площи в новостроящи се сгради с цел да ги дава под аренда на търговци, отчитайки нуждите на всеки квартал.

Специално внимание ще бъде отделено на общинските пазари чрез ниски такси за ползване, защита срещу рекет, културна обстановка и лесен достъп. Със специални преференции ще се ползват дребните производители.

Пенсионерите и социално слабите хора, продаващи свои стоки, ще бъдат освободени от всички такси.

Ще бъде въведена пълна забрана за продаване на стоки на нерегламентирани места с много високи глоби.

В неделя магазини и молове няма да работят. Изклю-

чение ще правят магазини на собственици, в които работят самите те.

IV. Гетата

Циганските гета в столицата ще бъдат премахнати чрез стартиране на програма (включително с европейски средства) за извеждане на циганските семейства в общински жилища в периферията на града, като процесът на преселване ще бъде съпроводен и с процес на квалификационни курсове и създаване на работни места главно в земеделието, преработката на отпадъци, поддръжка на зелените площи и чистотата в София.

V. Бездомните и просяците

Ще бъде изградена мрежа от общински приюти за бездомни и социално слаби хора, в които те ще намерят постоянен подслон и храна. Ще бъде приета програма за интегриране на тези хора обратно в обществото, особено на по-младите.

Ще бъде въведена пълна забрана за просията, съпроводена със значителни наказания, като например 15 до 45 дни обществено полезен труд.

VI. Мотористите

В периферията на София ще бъдат обособени места за събиране на мотористи с оглед избягването на струпвания по паркинги, бензиностанции и улици, както и на безопасността и контрола, свързани с тях.

Ще бъде отреден терен за изграждане на мото-ком-

плекс за пистови състезания (мотоциклети и автомобили) и мотокрос, достъпен за всички желаещи чрез създаване на клуб с минимални такси.

В перспектива тези писти биха могли да бъдат доизградени за професионални състезания.

VII. Графитите

Ще бъде въведена пълна забрана на графитите с глоби между 3000 и 5000 лева и наказания от 15 до 45 дена обществено полезен труд. На общинската полиция ще бъде вменено задължението за превенцията и откриването на злосторниците.

VIII. Обяви, плакати и некролози

Ще бъде въведена пълна забрана за лепене на всякакви обяви, плакати и некролози на нерегламентирани места с глоби и при повторение – наказания от 15 до 45 дена обществено полезен труд.

IX. Софийски затвор

Софийският централен затвор ще бъде преместен в нова сграда, отговаряща на всички съвременни изисквания, извън пределите на околовръстния път.

Децата и всичко свързано с тях

Грижата за децата и образователните институции е par excellence грижа на общинските власти.

За създаване на добра атмосфера за правилното и хармонично развитие на децата от ключово значение са 3 фактора: семейство, училище, общество.

Ние ще работим за усъвършенстване работата с децата и по трите направления, но основното ни внимание ще бъде съсредоточено в тези области, в които общината има компетенции и преки задължения: училищата и обществената среда.

I. Естествената среда

За съжаление съвременните градове навсякъде по света създават дълбоко враждебна среда за децата. На тях им е отнета всякаква възможност да играят и общуват в естествени условия, а единствено във форми, организирани от възрастните, като детски градини, училища, курсове, школи и клубове. Това обаче не може да замени нормалното общуване и израстване.

Затова партия „Пряка демокрация“ ще разработи и започне прилагането на дългосрочна програма за създаване на условия децата да общуват и играят в близост до домовете си. За целта ще бъдат обособени специални детски зони с възможности за игра на децата от най-малките до юношите на 15 – 16 годишна възраст. Те ще включват както зони с катерушки, люлки, пясъчници и други конструкции за игра, отговарящи на най-високите критерии за екологичност и безопасност,

така и игрища за футбол, баскетбол, волейбол, тенис на маса и др.

Понеже в съвременната градска среда липсват необходимите пространства за тези цели, първоначално изискванията за такива зони ще станат задължителна част от устройствените планове на новите квартали и застройки. Същевременно ще бъдат набелязани и подходящи места във вече застроената част, които с развитието на града, с обновяването на сградния фонд и бъдещите преустройства на града ще бъдат отчуждавани и пригаждани за гореописаните цели. Става дума за много дългосрочна политика в рамките на минимум половин век. Но тази политика трябва да бъде формулирана, осъзната от обществото и провеждана последователно от всички бъдещи градски управи.

II. Детските градини

Партия „Пряка демокрация“ подкрепя семейните ценности и смята семейството за най-важния социален организъм. Ключов етап в развитието на семейните отношения е отглеждането на децата, особено в ранния етап на тяхното израстване – предучилищната възраст.

Ние имаме намерение да осигурим за децата на всички работещи родители модерни детски ясли и градини. В България вече има много добра традиция в работата с децата в предучилищна възраст. Ние смятаме да доразвием тези традиции, без да внасяме революционни преобразувания. На тази възраст най-важното е децата да имат условия да играят през по-голямата част от деня, да общуват пълноценно, да спят следобед. Най-важно-

то, което ще бъде резултат от нашата дейност, ще бъде построяването на необходимия брой общински детски градини за всички желаещи.

Ние ще подкрепяме и внедряването на най-добрите модели за работа с деца на предучилищна възраст, като тези на д-р Мария Монтесори, д-р Едуар Сеген, Селин Алварез и др.

III. Училищата

Ще положим специални усилия за усъвършенстването на сградния фонд и организацията на всички степени в средното образование. Ще се стремим да обособим училища по степени на образование: начални, основни и гимназиални, като в края на мандата си ще преформатираме училищата, в които се обучават деца от I до XII клас. Считаме това за недобра практика поради голямата възрастова разлика и съвсем различната специфика на работата с деца в толкова голям възрастов диапазон. Като първи етап от преустройството на училищната мрежа ще обособим основни (от I до VII клас) и гимназиални и професионални училище (VIII-XII кл.).

Ще работим и за обогатяването на материалната база и безопасността на учениците. Специално внимание ще обърнем на естетическата среда и възможностите за занимания със спорт.

За поддържане на доброто здравословно състояние на децата и за провеждане на необходимите профилактични мероприятия ще възстановим лекарските и зъболекарските кабинети във всички училища.

IV. Родителите

За хармоничното развитие на децата е необходимо родителите да са получили съответната подготовка, защото отглеждането на децата в съвременния свят не е нещо, на което хората се научават от само себе си, а е съвкупност от специализирани знания и човешки опит. Затова застъпваме идеята, че в гимназиалния курс учениците трябва да изучават предмет „родителски умения“. Но тъй като това е в прерогативите на държавата, кметството ще се ангажира да разработи и размножи специализирани брошури с най-важни съвети и информация за особеностите на детското развитие в различните възрасти, които да връчва на всяка родилка и всеки родител в предучилищната, началната и основната степени на средното образование.

V. Роля на обществото

В обществен план ще се постараем да създадем атмосфера на ред, отговорност и нетърпимост към насилие, рушене, пошлост и всепозволеност.

Ние наистина ще спрем продаването на цигари и алкохол в непосредствена близост до училищата (а също и изобщо продажбата им на непълнолетни). Ще проведем безмилостна борба с наркодилърите, педофилите и другите вредители, чиято цел са децата.

Ще издадем наредба, с която ще задължим провайдерите на интернет да слагат филтри за сайтове, предавания и филми с насилие и порнография, а телевизионните предавания с подобно съдържание да са под строг родителски контрол и задължително платени.

Болните и тяхното лечение

I. Болници за активно лечение

Следвайки европейските стандарти за болнично обслужване спрямо броя на населението, ще поддържаме 4 болници за активно лечение в София. Нашето виждане е, че в тези болници всеки български гражданин трябва да може да получи пълен набор от медицински услуги, така наречения „основен пакет", с еднакво качество във всяка от тях.

II. Болници за специализирано лечение

Паралелно с многопрофилните болници ще поддържаме и необходимия брой специализирани медицински заведения – онкологични, психиатрични, за заразни болести и други такива, като ще си взаимодействаме с държавата за покриване нуждите на София, а при необходимост – и на по-широк географски район. .

III. Болници за долекуване и санаториуми

Един от най-големите недъзи на сегашното здравеопазване е, че цялото внимание на системата е обърнато към интензивното лечение в рамките на няколко дни, но не и на окончателното излекуване на пациентите. Затова ще бъдат създадени две болници за долекуване и ще бъдат поддържани три санаториума за профилактика и лечение на хронични болести за столичното население.

IV. Спешна и неотложна помощ

Спешна помощ трябва да предлагат всички болници за интензивно лечение наред с Университетската многопрофилна болница за активно лечение и спешна медицина „Пирогов“ като водещо звено в тази област, финансирано и управлявано от държавата.

Освен в болниците трябва да има екипи, базирани на рискови места като: изходи на метро, централна гара и летище „София“, както и на други места, предполагащи дейности с потенциално висок травматизъм. УМБАЛ-СМ „Пирогов“ ще бъде оборудвана с хеликоптерна площадка.

V. Поликлиники

Предвиждаме да възродим пълноценното поликлинично лечение и диагностика, като поемем издръжката на поликлиники с всички необходими специалисти и улесним достъпа на гражданите до специалисти, без задължително да преминават през личния лекар.

Ще създадем и условия за пълноценно амбулаторно лечение за по-леки случаи.

VI. Лични (семейни) лекари

Възнамеряваме да насочим дейността на общопрактикуващите лекари към профилактика със задължителен комплексен преглед на всички регистрирани при тях граждани поне веднъж годишно. Тези прегледи ще бъдат едно от най-важните задължения на общопрактикуващите лекари, които ще водят регистър на прегледите и

ще правят годишен отчет за здравословното състояние на своя контингент с предвиждания за нуждите му и потенциалните разходи за следващата година.

Второто основно задължение на общопрактикуващите лекари ще бъде посещението по домовете на хронично болните, инвалидите, болните с временна нетрудоспособност и заразно-болните.

VII. Мобилни медицински центрове

Ще бъдат създадени мобилни медицински центрове, които да провеждат профилактични прегледи, ваксинации, консултации и неотложна помощ по отношение на рискови групи от населението, както и на среди, които се самокапсулират по културни или религиозни причини. Това ранно диагностициране е превантивна мярка, която спестява голям ресурс, необходим за лечения в по-напреднал етап.

VIII. Управление на човешките ресурси

Съвместно с Министерството на здравеопазването ще разработим точкова система за формирането на възнагражденията на лекарите и медицинския персонал. Ще се отчитат медицинската област, сложността на дейността, степента на риска, степента на иновативност на използваните технологии, квалификацията, качеството и количеството на положения труд.

Общопрактикуващите лекари ще имат предписание за дейностите, които извършват: рутинни прегледи, годишни физически прегледи, направления за специали-

зирана медицинска помощ, които ще бъдат пряко обвързани с резултатите от дейността. Заплащането им ще се формира по точкова система за всички тези дейности, а не само на брой пациенти.

IX. Борба с тютюнопушенето

Забраната за пушене в заведения ще бъде стриктно спазвана, а наредбата за целта – прецизирана: при констатация на първо нарушение собственикът на заведението ще бъде глобяван с 5000 лева. При второ нарушение – 20 000 лв., а при трето лицензът на фирмата ще бъде отнеман, а собственикът – лишаван от право да упражнява ресторантьорска дейност на територията на София в течение на 10 години.

Ще бъдат въведени следните забрани:

- пушене пред входовете на сгради в радиус от 10 м;
- ползване на наргилета и електронни цигари в закрити заведения, офиси и обществени сгради;
- ползване на електронни цигари в публичния транспорт;
- пушене на шофьорите в градския транспорт, включително и на електронни цигари.

Градоустройството

От градоустройствена гледна точка, за съжаление, досегашните управляващи са сгрешили напълно правилния вектор на развитие: те първо мислят за сградите, а после за тяхното обслужване и транспортните им връзки. За обвързването им в големи цялости като квартали или зони с необходимите транспортни, естетически и функционални особености пък изобщо не се мисли. Всичко се решава на парче, а решенията са подчинени на натиска от собствениците на реституираните земи и жаждата на съответните чиновници, раздаващи строителни разрешения, за лично и групово облагодетелстване.

Ние държим да подходим към градоустройствените проблеми по възможно най-професионалния начин, защото само чрез него може да се изгради удобен, красив и функционален град.

Ние бихме искали да преразгледаме Общия градоустройствен план на София в няколко направления:

- да открием тесните места, проблемните зони и да набележим дългосрочен план за решаването им;
- да набележим дългосрочен план за развитие на града във всички направления, за да създадем условия за хармоничното му развитие в близка и средносрочна перспектива;
- да идентифицираме подходящите места сега и в перспектива за изграждането на площадки за масов спорт, детски градини и училища.

Най-важните направления в развитието на градоустройството на София са следните:

I. Софийското сити

Ние смятаме, че софийско „сити“ трябва да има, но то в никакъв случай не трябва да бъде в историческия център на София, както многократно е предлагано досега. От проучванията, които международни екипи са правили по въпроса, най-подходящото решение е мястото за нов административен, делови и финансов център е на север от Централна гара. Той ще постави началото на икономическото развитие на Северна София, давайки възможност за изграждането на пояс от бизнес сгради, а зад него – на пояс от жилищни и търговски сгради, с което ще се постигне съживяване на тази част на столицата. Ще бъде осъществено и доброто преливане на зона за държавна администрация в зона с бизнес сгради, за да се достигне до резиденциален пояс (жилищни сгради) и накрая – отвъд северната дъга на Околовръстното шосе – до пояс от вилни зони в полите на Стара планина.

Старият център ще бъде трансформиран в културно-туристическа и търговска пешеходна зона, което ще възвърне до известна степен оригиналния дизайн на Стара София и ще го съчетае с археологическите останки от Древна София.

II. Нов университетски център

Планираме и изграждането на нов университетски град по южните склонове на Стара планина между Кремиковци и Локорско, на мястото на заводите и съоръженията на бившия металургичен комбинат „Кремиковци“. Тук не става дума за нов студентски град, а за нов крупен

комплекс на Софийския университет с необходимите учебни сгради, студентски кампуси, спортни съоръжения, паркова среда, лаборатории, научни звена и др. по всички клонове на знанието. По този начин студентите ще учат и живеят в културна среда, както е в най-добрите университети навсякъде по света. Той ще бъде и първият учебен комплекс, по чийто модел ще бъдат изградени и другите университети в страната. За целта е нужно пълно изчистване на терена от сгради и съоръжения, но и от табаните със сгурия и местата за отлагане на различни производствени отпадъци, които могат да излъчват остатъчна радиация. Този проект изисква най-щателни проучвания и съответната етапност, която би трябвало да продължи поне 2 – 3 мандата.

III. Старият център

Нашето виждане е традиционният център на София да се превърне в пешеходна зона, сградите на министерства и администрация да се продадат на явен търг, а с парите да се финансират новият административен център и новият университетски комплекс.

В нашите цели е да стартираме мащабна програма за разкопаването на древния амфитеатър в центъра на София под улица „Московска“ и превръщането му в основен туристически обект на столицата. Разкриването на стария център на Сердика и възстановяването на Сердикийския амфитеатър и други знакови сгради от античността ще превърне София в туристически град, съпоставим с Рим и Атина. Като начало обхватът на археологическите проучвания и архитектурните промени ще се простира само в

правоъгълника, очертан от улиците „Московска“, „Раковски“, „Княз Дондуков и „Малко Търново“.

Във връзка с превръщането на София в третата по значимост историческа столица в Европа е абсолютно наложително да изградим в центъра нов модерен национален исторически музей (най-доброто място за това е старият Партиен дом), който да предоставя пространство за много по-мащабна и пълна експозиция на събраните в него археологически ценности. Той трябва да се превърне в част от архитектурен комплекс, обхващащ Сердикийския амфитеатър, пешеходната зона в историческата част и бъдещите хотели по периферията ѝ, необходими за посрещането на туристическия поток (възможно част от трансформираните сгради на министерствата).

IV. Летището

Софийското летище вече е почти в чертите на София. Новостроящи се сгради и квартали все повече го обхващат от всички страни.

При обсъждане на актуализация на Генералния комуникационно-транспортен план на гр. София в годините след 1979 г. са разглеждани предложения за неговото преместване. Такава възможност не е дори и загатната в днешния Общ устройствен план на София, включително и след неговото изменение, прието през ноември 2009 г., въпреки че транспортният шум от над 79 децибела обхваща голяма част от столицата. Нормите за шум, които ще бъдат променени в близките години с нови евродирективи, допълнително ще поставят под въпрос съществуването му на това място.

В този смисъл неговото изместване и използване на други съществуващи бази, като например летището в с. Доброславци, трябва час по-скоро да бъдат обсъдени. В този ред на мисли и не на последно място връзката на новото летище с града и страната трябва да бъдат водещи в избора на неговото местонахождение.

Затова върху териториите, подходящи за ново летище, и тяхната околност трябва да бъде наложена категорична забрана за застрояване.

V. Централна гара

Централна гара ще си остане на историческото място, но всички ж.п. линии трябва да се прокарат под земята. Повърхността им ще бъде използвана за развитие на самата гара, както и на нова автогара. Гарата трябва да бъде свързана и с директна връзка със софийското летище.

VI. Перспективни зони за развитие

Като перспективни зони за развитие ние разглеждаме две направления: на север и на запад. За северното направление стана дума в частта за софийското „сити“. На запад ние смятаме, че градът трябва да се развива в дъгата Банкя – Гурмазово – Божурище – Костинброд – Доброславци – Нови Искър.

VII. Генерален транспортен план

От гледна точка на транспортните връзки от ключово значение е градът да запази очертанията на окръж-

ност. Така ще може да бъдат оформени няколко концентрични мащабни артерии (рингове), на брой три или четири, които да бъдат разсечени от свързващи артерии с направление център – периферия и обратно. Тези мащабни проекти трябва да бъдат подготвени отсега и реализирани преди всякакво друго строителство. Те трябва да бъдат съобразени с линиите на метрото и с възможностите за надземен релсов транспорт като най-ефективен от икономическа и екологическа гледна точка.

С оглед на горепосочените фактори трябва да се ограничи растежът на града елипсовидно и запазването му в кръг в рамките на околовръстния път.

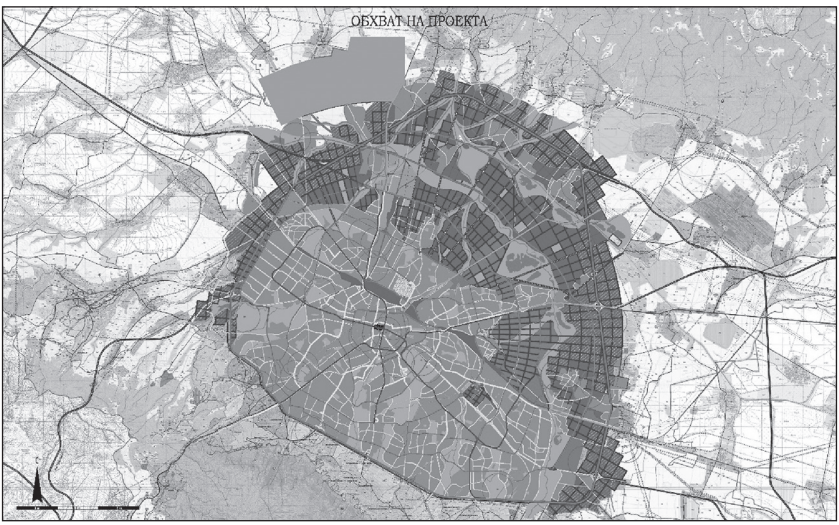

VIII. Система за велоалеи

Несъмнено велосипедите и тротинетките трябва да станат масово средство за придвижване из града. Вело-

алеите обаче не трябва да се правят прибързано и недообмислено, както бе направено в столицата с булевард „Дондуков“, ул. „Раковски“ и другаде, защото изобретението на столичното кметство доведе само до допълнително задръстване на и без това натоварените артерии, а самите велоалеи са нелепо изградени, защото на много места се конфронтират с автомобилния трафик на напречните улици, да не говорим, че натовареността им е съвсем символична.

IX. Паркирането

Въпросът с паркирането е един от най-наболелите проблеми на столицата. За справяне с него е необходимо изграждането на крупни паркинги по протежение на метролиниите и по кварталите (подземни) и в центъра на София (многоетажни). Постепенно трябва да се премине към система, при която всеки апартамент трябва да се продава и притежава в съчетание с поне едно паркоместо. В противен случай притежанието на автомобил ще трябва да бъде съпроводено с висока такса.

Още отсега обаче всяко ново строителство трябва да бъде обвързано с горепосоченото правило за паркоместа, които са неделими от собствеността на апартаментите.

Ще бъде направен също така опит за стимулиране на използването на гаражите не за търговия и други цели, а за паркиране на притежаваните автомобили.

За уреждане на редица проблеми с паркирането ще бъдат предприети следните мерки:

– Строящи се частни офис сгради, ресторанти, ка-

фенета и магазини трябва да осигурят по едно паркомясто на всеки трима служители и клиенти. Ако местата са недостатъчни на брой, но тази недостатъчност не надхвърля 25% от нормативния брой паркоместа, инвеститорът може да заплати еднократно стойността за изграждането им и сумите ще се влагат в създаване на паркоместа в непосредствена близост;

– частните детски градини трябва да имат необходимото място за спиране при оставяне и прибиране на децата;
– частните болници, училища и университети трябва да имат адекватен брой паркинги за нормалното им функциониране, без да пречат по никакъв начин на трафика.

Ще бъдат въведени забрани за:

– спиране и паркиране в определени платени зони от 7:00 до 9:30 и 17:00 до 19:30 за улесняване на трафика в часовете пик, както и за снегопочистване през зимата;
– спиране върху тротоари, тревни площи и улични маркировки;
– служебни паркинги и абонаменти няма да има както за бизнеса, така и за държавните и общинските автомобили.

Ще бъде въведен строг времеви диапазон за снабдяване на търговски обекти със стока.

Ще бъдат създадени платени паркоместа за мотоциклети и безплатни такива за велосипеди с видеонаблюдение срещу кражби.

В платените зони за паркиране ще бъдат инсталирани машини за издаване на билет за паркинг, захранвани от слънчеви панели.

Ще бъде разработена програма за повсеместно инсталиране на захранващи устройства за електромобили.

Стоянките на такситата ще бъдат ограничени до не повече от три места. Броят на такситата ще бъде фиксиран и ще бъдат задължени поетапно да преминат на електрическа тяга.

X. Система за контрол и управление на движението

В Европа автоматизираните системи за управление на движението („зелени вълни“, регулация на задръстванията и т.н.) съществуват повече от 50 години. София засега се отличава с „червените вълни“, при които е почти невъзможно да преминеш последователно през повече от едно кръстовище на зелено. Това води до огромни загуби на време и гориво, до амортизация и масово изнервяне на шофьорите.

А въпросът е лесно решим, стига да има необходимата воля, професионализъм и верен поглед върху проблема, а също така необходимата почтеност отпуснатите за целта пари да не бъдат изкрадени, а системата – да бъде „побългарена“, т.е. да бъде видоизменена до неузнаваемост и превърната в неработеща.

XI. Проект за тунел през Витоша

Ще инициираме проект за построяването на тунел през Витоша, започващ от края на бул. „България“ и из-

лизащ в близост до магистрала Струма. През първия ни мандат ще се ограничим до геоложки, икономически, транспортни, логистически и градоустройствени проучвания, за да стане ясно какъв ще бъде икономическият, градоустройственият и екологическият ефект от подобен проект.

XII. Пълноценно използване дебита на р. Искър

По този въпрос вж. по-долу, в глава „Чистотата и подредеността на обитаваното пространство“, раздел „Зеленина и водни площи“.

Сградите, в които софиянци живеят и работят

I. Сгради

Ако човек излезе от центъра, ще види навсякъде около себе си доста грозна картина. Почти няма сграда, която да е с фасадата, проектирана от архитекта. Повсеместно се наблюдават или преградени и остъклени балкони (често пъти с много примитивни конструкции и материали), или саниране на отделни апартаменти, при това в различни цветове и материали, или неподдържана мазилка, опадала на места до тухла, или обрушени балкони, или други „красоти“. Крайно време е в тези неща да се сложи ред и София да не изглежда като изостанало селище от варварска провинция, а като град на държава от ЕС.

За целта предвиждаме следните мерки:

1. Ремонтиране на всички фасади на сгради, премахване на кабели и сателитни чинии от фасадите. Собствениците, които нямат финансова възможност за това, ще бъдат включени в програма за подпомагане на социално слаби, като за целта ще бъде изготвен публичен регистър. При опити за измама ще бъдат налагани строги санкции.
2. Остъклените балкони, които нямат естетически издържан вид и не отговарят на изискванията за сигурност, ще бъдат премахнати. Общината ще излезе с програма за уеднаквяване на фасадите на всички сгради, които се нуждаят от това.

3. Премахване на всякакво незаконно строителство. Пълен отказ от узаконяване на сгради, построени без необходимите разрешителни документи, независимо под какъв благовиден предлог е станало това.
4. Незабавно довеждане на спрени строителни обекти или до тяхното завършване, или до премахването им. Пустеещи строителни площадки няма да се толерират. Разрешителните за строеж са със срок и при невъзможност имотът да се достроi, той или се конфискува с изплащането на известна сума в полза на общината, или се премахва.
5. Премахване на всички търговски обекти от мазетата на сградите.
6. Премахване на всички будки за частни охранители от тротоарите.
7. Премахване на всякакви заграждения на платната пред посолства и дипломатически резиденции.
8. Затваряне на достъпа до мазета през счупени или премахнати прозорци на хлебарки, гризачи и бездомни котки.
9. Възстановяване на инфраструктурата за гражданска защита в подземните етажи и поддръжката и по предназначение.
10. Въвеждане на минимални отстояния на рекламни табла и билбордове от сградите, както и регулиране на техния размер.

II. Паспортизация на сградите и комплексите

Ще бъде извършена ускорена паспортизация в единен, публично достъпен електронен вид на всяка сграда в София. Ще бъдат инициирани законодателни промени, задължаващи собствениците да поддържат сградите в отлично състояние. Това се отнася както за техническото състояние на сградите, така и за естетическия им облик, особено на общите площи като входни пространства и стълбища. В противен случай ще бъдат налагани глоби и собствеността в неподдържаните сгради ще бъде облагана с по-високи данъци.

Ще бъде инициирана 5-годишна програма за привеждане на фасадите в естетичен вид чрез уеднаквяването на преградените балкони и нееднаквото саниране. Ще бъде забранено индивидуалното саниране на апартаменти.

Ще бъде допълнена наредбата за доброто поддържане на огради на дворни места в естетичен вид, както и на зеленината, стърчаща извън рамките на дворните места.

III. Офисите

Всички фирми и наематели на офиси ще бъдат стимулирани от общината да изнесат офисите си от жилищните сгради в централната част на града, и да ги преместят в сградите, предназначени за целта. След определен гратисен период ще бъдат налагани и глоби.

IV. Резиденция Бояна

Ще бъде проведен одит и изяснен статутът на резиденция „Бояна“, като ще бъде възстановен първоначал-

ният ѝ пространствен и архитектурен облик, за да бъде използвана по предназначение. Голяма част от нея ще бъде превърната в обществен парк и отворена за посещение от всички граждани. При необходимост ще бъдат обезщетени предишни собственици, ако при отчуждаването на земите им това не е било извършено.

Националният исторически музей ще бъде преместен в специално построена за целта сграда на друго подходящо място (вж. раздел „Градоустройството“, т. III. Старият център).

Начините, по които хората се придвижват

I. Транспорт

Градският транспорт в София отбеляза напредък през последните години с напредъка на цените на билетите, които вече са на добро европейско равнище. Беше подменена част от автобусния и тролейбусния парк, с европейски пари продължи изграждането на метрото. Положителен момент е и въведеното почасово заплащане на билетите, което позволява смяната на 2 или повече превозни средства за определено време.

Но това не означава, че общината е решила всички проблеми на обществения транспорт в София. Има много проблеми с маршрутната мрежа, с достъпността на редица квартали до бърз и ефективен транспорт. Все още част от превозните средства (напр. повечето от трамваите) са на преклонна възраст, като немалко от тях работят още от епохата на „развития социализъм".

Главните мерки за подобряване на транспортното обслужване ще бъдат следните:

1. Цялостно преразглеждане на схемата на градския транспорт с оглед доброто обслужване на всички квартали, а не само централните или големите комплекси като „Младост" или „Люлин".
2. Прокарване по трасето на бившата околовръстна ж.п. линия на околовръстен трамвай.
3. Подмяна на двойните автобуси с единични елек-

тробуси и увеличаване на броя им с цел по-чести интервали и по-малко задръстване.

4. Драстични мерки срещу гратисчийството: в градския транспорт пътниците ще се качват само от предната врата, за да може шофьорът да проверява картите, да следи за перфорирането на билетите и самият той да издава билети на пътниците. Слизането ще става само от задните врати, като по този начин контролът става пълен.
5. Безплатен превоз в градския транспорт за хора над 80-годишна възраст.

II. Трафик

Движението на превозни средства, велосипеди и пешеходци в София е затруднено. А през последната година придвижването в София с автомобил стана истинско премеждие. Основни артерии като бул. „Стамболийски“, бул. „Княз Дондуков“, бул. „Цар Борис III“, „Симеоновско шосе“, бул. „Черни връх“ са направо непроходими, и то не само в час пик. Причините за това са много – паркирани на забранени места автомобили, тесни пространства, множество леви завои, множество пешеходни пътеки, и т.н., и т.н. Като начало за разрешаване на проблема, свързан с движението на моторните превозни средства, обръщаме внимание на няколко принципа, изведени от световния опит, които са водещи и следва да се вземат предвид при всяко управленско решение в тази връзка:

1. С увеличаването на пропускливостта на една пътна мрежа нейното натоварване се увеличава.

2. С увеличаването на броя на местата за паркиране броят на превозните средства се увеличава.
3. Възможно е с относително малко средства проблемът с движението в града да бъде значително облекчен. За това са правени редица проекти-предложения, но малко от тях засега са видели бял свят.

Едно решение не е достатъчно, за да се преодолее проблемът за целия град. Изисква се цялостен анализ, проучване на тесните места, дългосрочни пространствени решения, вкл. с отчуждаване на сгради и пътно строителство, автоматизация на движението с повсеместно използване на камери, мощни компютърни системи за обработване на информацията, вкл. изкуствен интелект.

За оптимизиране на трафика в столицата ще бъдат предприети следните мерки:

1. Значително намаляване на огромния брой пътни знаци и пешеходни пътеки, несъобразени с потока на колите.
2. Увеличаване на видеоконтрола на трафика с автоматични известия за нарушенията и глобите за тях по електронната поща или мобилния телефон незабавно след регистрацията на нарушението.
3. Пълна забрана за движение на каруци и града (наказание –конфискация на коня и каруцата). Туристически файтони ще се разрешават с лицензи по определени маршрути и места.
4. Прекрояване на тротоари при кръстовища за

по-кратък период на пресичане на пешеходци и коли. Стратегията е потоците да се движат почти без спиране, светофарите да работят на кратки интервали, а не на 3 до 5 минути, създавайки трафик и изнервяне на хората.

5. Тротоарите, пътните ленти и градинките повече да не се използват за паркиране, а паркоместата да са обозначени и вградени в тротоарите, където мястото позволява. Стоянките на такситата пък да бъдат за не повече от 3 коли. Да се отделят места само за разтоварване на стоки и куриерски пратки.

Чистотата и подредеността на обитаваното пространство

I. Инфраструктура

Инфраструктурата на столичния град се намира в недобро състояние. Разбити тротоари, откраднати капаци на канализацията, дупки и неравности по пътното платно на улици и булеварди, разрушени по една или друга причина части от канализацията, водещи до редовни наводнения при малко по-силен дъжд, редовни пробиви в топлофикационните мрежи през зимата, и т.н.

За поправяне на съществуващото нерадостно положение предвиждаме на предприемем следните мерки:

1. Подмяна на канализацията, съобразена с новите климатични условия и броя на жителите.
2. Създаване на общи колектори за комуникации, вода, ток, парно и др. под тротоарите.
3. Цялостно преасфалтиране на платната за движение на МПС с бетонна основа със значително по-голяма здравина.
4. Обособяване на място за слизане и качване на деца от превозни средства пред всички детски градини, училища и болници.
5. Създаване на програма за масово навлизане на слънчеви колектори по покривните площи.
6. Изработване на програма за преоборудване на съществуващите топлофикационни мрежи във входовете от вертикални в хоризонтални и поставяне на индивидуални топломери за всеки апартамент,

позволявайки по този начин да се плаща само за потребената енергия, а също всеки апартамент да се изключва от централното отопление. Тази възможност е в полза както на потребителите, ако те не искат да ползват тази услуга, така и на топлофикационните дружества, които могат да спрат топлоподаването в случай на неплащане на сметките.

II. Паркове

Предишните поколения са ни завещали град с обилна зеленина и много паркови пространства, които за съжаление се свиват и не се поддържат качествено.

За добрата поддръжка, съхраняването и дори увеличаването на парковите площи е необходимо да се предприемат следните мерки:

1. Изработване на осъвременени планове за поддръжка и подобряване на съществуващите паркове.
2. Обявяване на конкурси за създаване на колекции от произведения на изкуството (скулптури, фонтани, алпинеуми, растителни композиции и др.), с които всеки парк да придобива свой неповторим облик, превръщайки се в градска забележителност и привлекателно място за граждани и туристи.
3. Възстановяване на летните кина и театри с програма за концертна и развлекателна дейност.
4. Възстановяване на всички алеи в съществуващите вече паркове, в това число и ПП Витоша. Изграждане на еко-пътеки (може и само пътеки) и места за отдих в планините, попадащи на територията на Софийска община – Лозенска, Люлин, Плана

и Ихтиманска Средна гора, Стара Планина, които не са защитени територии и позволяват лесно и бързо изграждане на нови паркови територии.

5. Облагородяване и подобряване на достъпността на Природен парк „Витоша“ устройване на удобен достъп от всички посоки. Изграждане на паркинги с адекватен брои паркоместа на ключови места. Възстановяване на хижите и хотелите. Ключов момент в политиката ни за превръщане на Витошкия парк в атрактивно и любимо място е прекратяването на концесията на ски-съоръженията, която е клиентелистка, порочна и не отговаряща на никакви норми. Нашето желание е да превърнем планината във водещ ски-център в Европа. София е единствената столица в такава близост до планина с такова надморско ниво. Предвиждаме строителство на ски-писти и от южната страна на планината с нови лифтове.
6. Изграждане на паркинги при входовете в парковете, за да могат хора от различни части на София да ги посещават. Специална част от тези паркинги ще бъдат отредени за майки с деца, идващи да прекарат част от времето си в природна среда.
7. С оглед сигурността на гражданите и контрол върху парковите служители на всички входове и във вътрешността на парковете ще се инсталира видеонаблюдение, достъпно и за гражданите.
8. Постоянни грижи за дървесната и храстовата растителност, съпроводени с постепенната и внимателната им подмяна с подходящи и устойчиви ви-

дове на база многогодишните наблюдения върху съществуващата. Дейности по превенция на болести и вредители, провеждани ежегодно с биопрепарати за растителна защита, безвредни за насекомите и хората. Изграждане на разсадници за тази растителност на територията на СО от общината или съвместно с частни фирми.

9. Зацветяването със сезонни цветя на представителните градски части и парковете да се извършва с разсади, произведени на територията на СО. Ако е необходимо, ще бъдат изградени общински разсадници с цел растителността да е адаптирана към климатичните, почвените и сезонните местни условия, а също и да се даде възможност на развиване на малки бизнеси в тази област, включително и да се осигурят възможности за провеждане на практики от учениците на Професионалната гимназия по селско стопанство и паралелките по озеленяване към Софийската гимназия по строителство, архитектура и геодезия „Христо Ботев“

III. Зеленина и водни площи:

София е на едно от първите места сред европейските столици по наличност на зеленина. Освен това тя е град с голямо количество водни площи. Ако градът се намира точно на това място, това е именно защото нашите предшественици са използвали природните дадености на мястото.

През центъра на града минават Перловската и Владайската реки. Всички софиянци сме свидетели на тяхното състояние. Свидетели сме също на идеите за превръщане-

то им в паркинги. В хармония със съвременните тенденции обаче трябва да се замислим за тяхното използване и облагородяване в съвсем друга посока. След определено пречистване и построяването на подходящи хидротехнически съоръжения реките в част от течението си биха могли да бъдат използвани като рекреативни и търговски зони. Но същевременно трябва много внимателно да се прецени и неустойчивият характер на течението, маловодието през лятото и пълноводието при снеготопенето на Витоша, а също възможността за наводнение при продължителни проливни дъждове, каквито падат периодично.

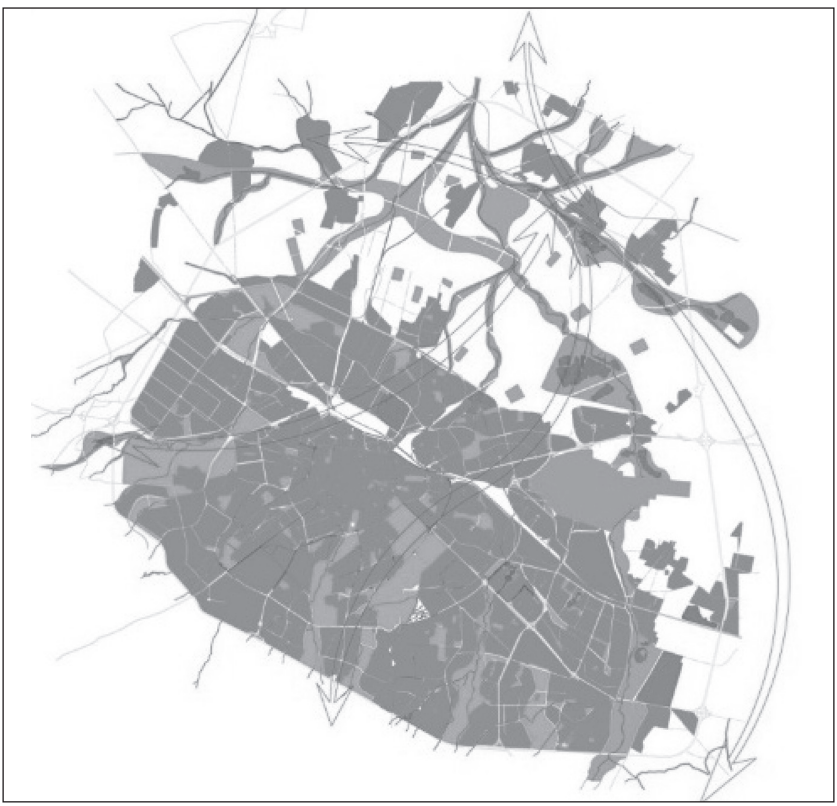

Смятаме за уместно да подновим идеята за плавателен канал по течението на река Искър. Той ще преминава през бъдещите модерни квартали на Северна София, и по този начин да бъде осъществена пряка връзка по вода от Панчаревското езеро до Нови Искър. Чрез подходящо озеленяване каналът би могъл да бъде използван като бял дроб на града ни. За целта долината на река Искър трябва да бъде облагородена и да бъдат използвани предимствата на поречието за транспортни, градоустройствени и рекреационни цели. Като начало предвиждаме изграждането само на част от този канал в източната част на софийското поле по течението на Искър, който да бъде зона за отдих на столичани и гостите на София. Като начало би могъл да се осъществи проектът за парк в Горубляне. Там по ОУП теренът, предвиден за паркове, стига до Панчаревското езеро, като включва и поречието на река Искър.

Друг парк, който не е реализиран и вероятно няма проект за него, е бившето Софийско сметище между Младост и Горубляне.

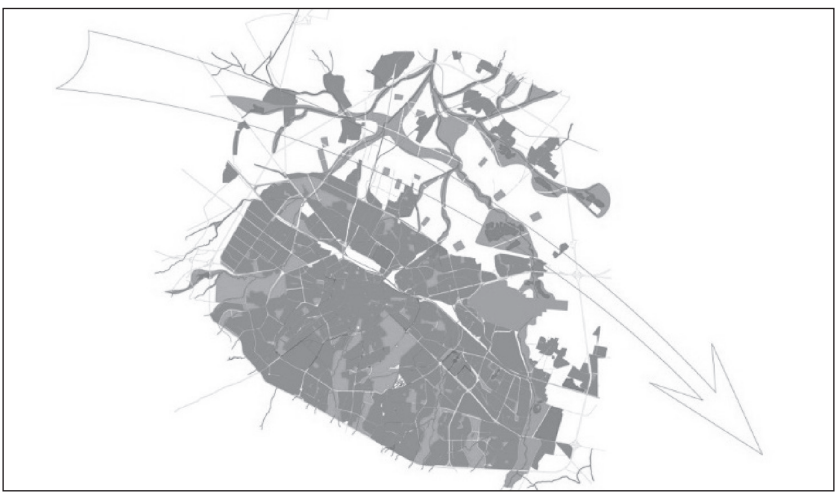

Тъй като Витоша е парк към София, ски съоръженията няма да се дават на частни концесионери, а ще са достъпни в по голямата си част за всеобщо ползване от гражданите на София на ниски цени, а финансирането ще се осъществява частично от местните данъци. В парк „Витоша“ ще бъде доизградена пътната връзка между Черни връх и Копитото, а също така всички пътища ще бъдат приведени в нормален вид за използване целогодишно.

Правилното използване на наличните води и зеленина с не много големи, но точно насочени инвестиции, ще постигне две ключови цели: първо, проникването на свеж планински въздух за пречистване на атмосферата; и второ, много ефективни комуникации между отделните части на София. Векторите – трите пръстена на София, допълнени от плавателен пръстен с езеро и зелен коридор от паркове от Витоша до Стара Планина – ще позволят постигането на тази цел.

За да бъдат възстановени зелените коридори между Витоша и Стара планина ще се наложи събарянето на няколко високи сгради, които застават на пътя на низходящите въздушни потоци и ги разсейват. За тази цел общината ще приеме програма за компенсиране на живеещите там и ще потърси съдебна отговорност от хората, допуснали застрояването на тези коридори.

IV. Екология

София се намира в затворено поле, поради което големият град на тази територия поражда значителни екологични проблеми. Основният ѝ екологичен проблем е

замърсяването на атмосферата с газове и прах. Доскоро основният замърсител беше металургичният завод „Кремиковци“, но с ликвидирането му положението не е много по-добро. Най-големите замърсители са публичният транспорт, който освен газове изхвърля в атмосферата огромно количество фини прахови частици, и отоплението през зимата, когато в много софийски квартали и предградия започва отоплението с твърдо гориво. Да не говорим за циганските гета, в които редовно се горят автомобилни гуми и стари дрехи.

Мерките, които ще се вземат за преодоляване на тези опасни за здравето на живеещите в София над милион и половина души, са очевидни:

1. Бързо въвеждане на електробусите в градския транспорт, а също повсеместната замяна на автомобилите с ДВГ с електромобили. По-горе бе посочено, че във всички улици на всички квартали ще бъдат изградени зарядни устройства, позволяващи масовото зареждане на паркираните автомобили с нужните количества електроенергия.
2. Въвеждането на тежки наказания за горене на автомобилни гуми и стари дрехи.
3. Програма за стимулиране на хората, живеещи в сгради без централно отопление, да се сдобиват с модерни технологии, базирани най-вече на слънчевата енергия. Социално слабите ще бъдат подпомагани да използват за отопление възможно най-чистите технологии, базирани на природния газ или електричеството.

Друг екологичен проблем, свързан с разнасянето на

зарази, са бездомните кучета и котки по улиците. Ще бъдат приети интензивни мерки за цялостното премахване на всички кучета, някои от които представляват и физическа опасност за хората, и за значителното намаляване броя на бездомните котки.

Сериозен проблем за всеки голям град е и шумовото замърсяване. Предвиждаме да изработим шумови карти на града, с което ще позволим на хората да избират за живеене райони с по-благоприятна шумова среда.*

V. Отпадъци

Проблемът с отпадъците на София уж бе решен с пускането в експлоатация на новия завод, но това не е съвсем така. Има определено количество отпадък, който продължава да се заравя. Освен това част от сметта се изгаря в циментовите заводи край Златна Панега, което означава разпространяване в атмосферата на изключително вредни диоксини и фурани. Сега възнамеряват да изгарят и онази смет, която в момента се депонира. Общата равносметка на цялата тази дейност по неутрализирането на сметта е не съвсем положителна.

Ние ще предприемем мерки да прекратим всякакъв горивен процес при обезвреждането на сметта, като оставим само рециклирането и биологическото разграждане.

Наред с това ще предприемем:

Премахване на кофите за събиране на смет от трото-

---

* За шумовите карти можете да прочетете в книгата „Игрите на властта: да правиш бизнес в България“, стр. 139. Книгата е със свободен достъп на електронен адрес: www.klissarov.eu

арите и въвеждане на разделно изхвърляне на боклук (в 4 различни цвята найлонови торби както следва: стъкло, пластмаса, хартия и битови отпадъци) с ден и часови диапазон за извозване три пъти седмично. Цената на такса смет ще се заплаща със закупуването на пликовете за отпадъци от общината.

1. Обемист боклук, строителни отпадъци и мебели няма да се изнасят от общинските служби, гражданите ще са отговорни за транспорта до фабриките за преработка на отпадъци или сметища където ще заплащат на килограм спрямо вида отпадък.
2. Всички бизнеси и офиси трябва да имат договори с фирми за извозване на сметта им за тяхна сметка.

VI. Минерални води

София е една от първите столици в Европа и в света по наличност на минерални води. Една част от тях са изследвани и познати, но се предполага, че съществува съществен ресурс, неоткрит засега. Напомням как при изкопите за строителството на НДК бе открита минерална вода, способна да служи за отопление на целия бъдещ комплекс. Последвалото предложение да бъде преразгледан проектът за отопление, макар и направено и подкрепено от проектантите, бе отхвърлено от инвеститора (в лицето на държавата) без каквато и да било (още по-малко аргументирана) обосновка.

Находищата на минерални води на територията на столицата отсам околовръстния път са над четиридесет. Те, за съжаление, не са използвани до степен, която да ги превърне в поминък на града. А именно този природен

ресурс е другата причина, поради която София се намира именно на това географско място.

Нашето предложение е да построим при всеки минерален извор в София и Витошкия парк съоръжения за удобното му, масово и безплатно ползване.

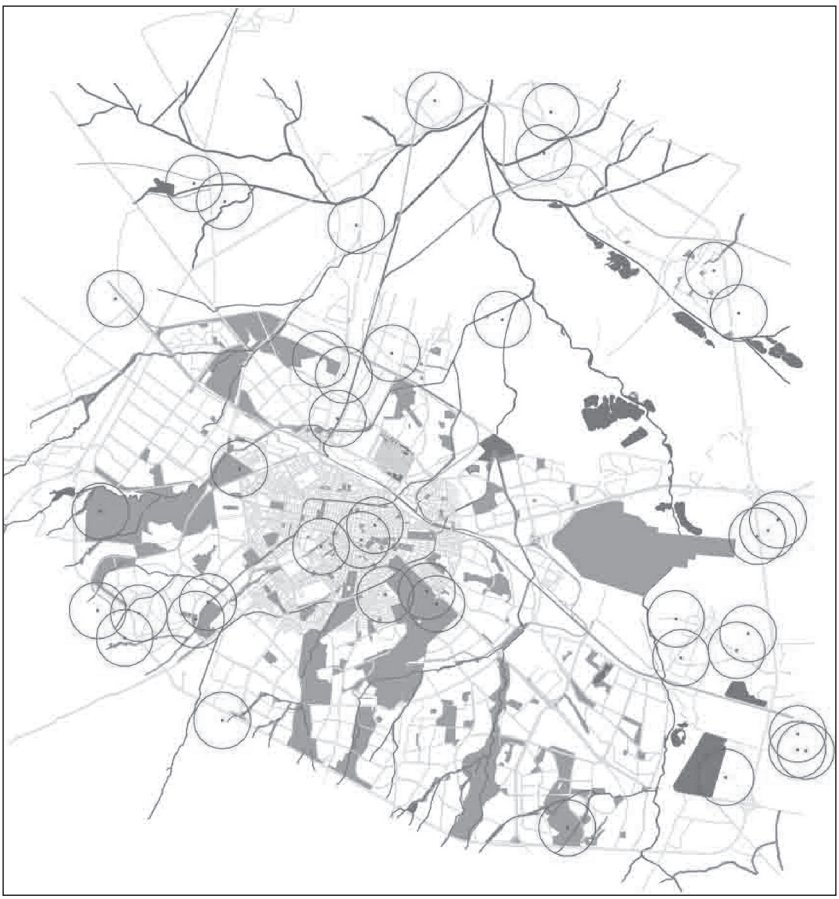

Развлечения и културни потребности

I. Театри

Партия „Пряка демокрация“ ще продължи да подкрепя театрите, които се финансират от общината. Нещо повече, ще извърши необходимите ремонти и подобрения в сградите им и ще създаде условия за обогатяване на репертоара им.

Специално внимание ще отделим на културната програма на НДК, като ще стимулираме концертите и изявите на най-добрите български изпълнители и артисти, ще каним прочути колективи от цял свят, а също и от провинцията. НДК трябва да се превърне действително в дворец на културата и в него ежедневно да има значителни културни събития.

II. Концерти и спектакли на открито

Ще стимулираме също така концертите и спектаклите на открито на площадките в парковете, а ще помислим и за създаването на голяма културна арена на открито от рода на амфитеатъра „Валдбюне“ в Олимпиапарк, Берлин.

III. Нов цирк

Ще предприемем необходимите първоначални стъпки за изграждането на нов закрит цирк.

IV. Национална библиотека „Св. св. Кирил и Методий“

Ще осъществим пълен ремонт на Народната библиотека „Кирил и Методий“. Ще предприемем необходимите действия за проектиране и строителство на втора огледална сграда на библиотеката върху отредената за целта територия зад гърба на настоящата сграда, съобразена с най-новите дигитални и визуални технологии.

V. Читалища

Ще приведем в съвременен вид всички читалища на територията на града. Ще организираме конкурси за пряк избор на читалищни управители (на общинска заплата), които да запълнят с дейности графика на читалището, предоставяйки безплатно на гражданите базата.

VI. Общински кина

Всички общински кина ще се ремонтират и използват по предназначението им. Ще обърнем специално внимание върху статута и състоянието на знаковата сграда (паметник на културата) на бившия театър „Ренесанс“, по-късно известна и като кино „Възраждане“, както и Профсъюзен дом на културата „Г. Димитров“, която сега е безпризорна, наскоро горя, а се появиха и съобщения, че щяла да бъде превърната в бизнес офиси.

VII. Висок спорт

Заедно с държавата ще предприемем необходимите стъпки за построяването на нов национален футболен стадион извън града с лесен достъп и за събарянето на сегашния. Същото предвиждаме и за стадиона на ЦСКА. Борисовата градина трябва да се очисти от подобни съоръжения, а центърът на града – да се освободи от нашествията на футболните запалянковци.

VIII. Масов спорт

Ще ремонтираме всички общински спортни зали и ще организираме дейността им така, че да предоставят на гражданите (и особено на учениците) максимално количество услуги и възможности за спортуване:

Ще възстановим столичния колодрум и ще направим необходимото за интензивната му експлоатация.

Ще създадем из целия град мрежа от открити безплатни зимни пързалки, тенис кортове, баскетболни кортове, плувни басейни, паркови ски писти и други съоръжения за масов спорт.

Заключение

С така представената мащабна програма за развитие на София ние се надяваме да допринесем за развитието и разхубавяването на нашия любим град.

София има потенциала да бъде един от най-интересните и красиви градове в Европа и света. Тя има и огромна история, и сгради, построени преди хиляди години и просъществували до днес, и прекрасно местоположение, и природни богатства като реки и минерални извори. Тя може да съчетае образа на историческото си минало с образа на съвременността и модерността.

От нас зависи дали ще постигнем всичко това, или ще продължим да живеем в град, изглеждащ като от Третия свят.